

Başvuru Numarası	:2022/1067
Toplantı Tarihi/Sayısı	:14.9.2023/36
Karar Numarası	:2023/680
Başvuran	:K.Ç.
Başvuran Vekili	:-
Adres	:-
Muhatap Kurum/Kişi	:Elmalı T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres	:-

I. BAŞVURU KONUSU

1. Başvuranın sağlık hakkına erişiminin engellendiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Geceleri rahatsızlandığında 112 Acil Servis ile hastaneye gidebildiğini ancak hastaneye sevk kararı olmasına rağmen 45 gündür sevk edilmediğini, ayrıca tedavi sonrası kontrol için de hastaneye götürülmediğini,

b. Mahpusların şikayetlerine karşılık muhatap Kurumun şikayet makamlarına “*Her koğuş için ayrı bir revir günü belirlendiği*” şeklinde verdiği cevabın gerçeği yansıtmadığını, Kurum hekiminin mahpusları keyfi olarak tedavi etmediğini iddia etmiştir.

3. Muhatap Elmalı T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Hakkında hastaneye sevk kararı verilen mahpusların kronolojik sıraya göre hastaneye sevk edildiği,

b. Kurumun şartları göz önünde bulundurularak her koğuş için ayrı revir günü belirlendiği ve belirlenen günlerde mahpusların tedavi edildiği,

c. Başvuranın Kuruma nakledildiği 10/6/2022 tarihinden başvuru tarihine kadar dört kez Kurum revirinde muayene olduğu, muayene sonucunda psikiyatri ve ortopedi polikliniğine sevk kararı verildiği, kararlara istinaden 1/8/2022 tarihinde Elmalı Devlet Hastanesi Ortopedi Polikliniği, 2/8/2022 tarihinde ise Elmalı Devlet Hastanesi Psikiyatri Polikliniğine sevkinin gerçekleştirilerek tedavi olmasının sağlandığı, ayrıca bu süreçte başvuran için Kuruma sekiz kez 112 Acil Servisin çağrıldığı ve başvuranın üç kez 112 Acil Servis ile aynı hastanenin acil servisine götürüldüğü ifade edilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle; muhatap Kuruma kendisi için sekiz kez ambulans çağrıldığının doğru olduğu ancak üç kez acil servise götürüldüğü ifadesinin gerçeği yansıtmadığı belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun “Kurumun görevleri” 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi şöyledir:

“Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek.”

6. 6701 sayılı Kanun'un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. Kuruma başvuru, illerde valilikler, ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla da yapılabilir. Başvuru hakkının etkin bir şekilde kullanılmasına hiçbir surette engel olunamaz. Başvurulardan herhangi bir ücret alınmaz.

(...)

(8) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(...)

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda Kurumun görev alanına girip girmediği yönünden de incelenir.”

8. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesinin birinci fıkrasına göre;

“Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanunun 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda; başvuranın iddiaları, muhatap Kurumun yazılı görüşü ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

11. Yaşam hakkını güvence altına alan Anayasa'nın 17'nci maddesi, devletin temel amaç ve görevlerini düzenleyen Anayasa'nın 5'inci maddesiyle birlikte değerlendirildiğinde devlete, negatif yükümlülükler yanında egemenliği altındaki kişilerin yaşamlarının korunması için bazı pozitif yükümlülükler de yükler (Anayasa

Mahkemesi [AYM], *Serpil Kerimoğlu ve Diğerleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, para. 50, 51). Anılan pozitif yükümlülükler sağlık alanında yürütülen faaliyetler için de geçerlidir. Nitekim Anayasa'nın 56'ncı maddesinde herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu, devletin *"herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini"* düzenleyeceği ve bu görevini kamu kesimindeki ve özel kesimdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getireceği kurala bağlanmıştır. Bu sebeple devlet, sağlık hizmetlerini hastaların yaşamlarının korunmasına yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesini sağlayacak şekilde düzenlemek zorundadır (AYM, *Nail Artuç*, B. No: 2013/2839, 3/4/2014, para. 34, 35).

12. 1955 tarihli Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgarî Standart Kuralları'nın 24'üncü maddesi uyarınca; *"Mahpuslara sağlık hizmeti sağlanması devletin bir sorumluluğudur. Mahpuslar, toplumda mevcut olan sağlık hizmet standartlarına sahip olmalıdır ve yasal statüleri nedeniyle ayrımcılığa maruz kalmaksızın ücretsiz olarak gerekli sağlık hizmetlerine erişebilmelidir."*

13. Somut olayda başvuran, hakkında hastaneye sevk kararı verilmesine rağmen hastaneye sevk edilmediğini, Kurum hekiminin keyfi olarak bazı mahpusları tedavi etmediğini, Kurumun her koğuş için ayrı revir günü belirlendiğine dair açıklamasının gerçeği yansıtmadığını iddia etmektedir.

14. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *"Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri"* başlıklı 71'inci maddesi şöyledir:

"Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi ettirilir."

15. 5275 sayılı Kanun'un *"Hükümlünün muayene ve tedavisi"* başlıklı 78'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, hükümlünün acil veya olağan muayene ve tedavisi kurumun hekimi tarafından yapılır. Genel veya hastalık nedeniyle yapılan tüm muayene ve tedavi sonuçları, sağlık izleme kartına işlenir ve dosyasında saklanır.

(2) Sağlık Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile üniversitelerin sağlık kuruluşları, hükümlülerin tedavileri bakımından gerekli yardımları yapmakla görevlidirler."

16. Söz konusu başvuruda, muhatap Kurum başvuranın iddialarının asılsız olduğunu ifade ederek başvuranın sağlık belgelerini Kurumumuza iletmiştir. İletilen belgelerden; başvuranın düzenli olarak revire çıkabildiği ve Kurum hekimi tarafından tedavisinin gerçekleştirildiği, hekim tarafından hastaneye sevkine dair karar verildiği takdirde hastaneye sevk ve tedavi edildiği anlaşılmıştır.

17. Sonuç olarak; yukarıda açıklanan nedenlerle 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/9/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aliřan TİRYAKI
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŐ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye